

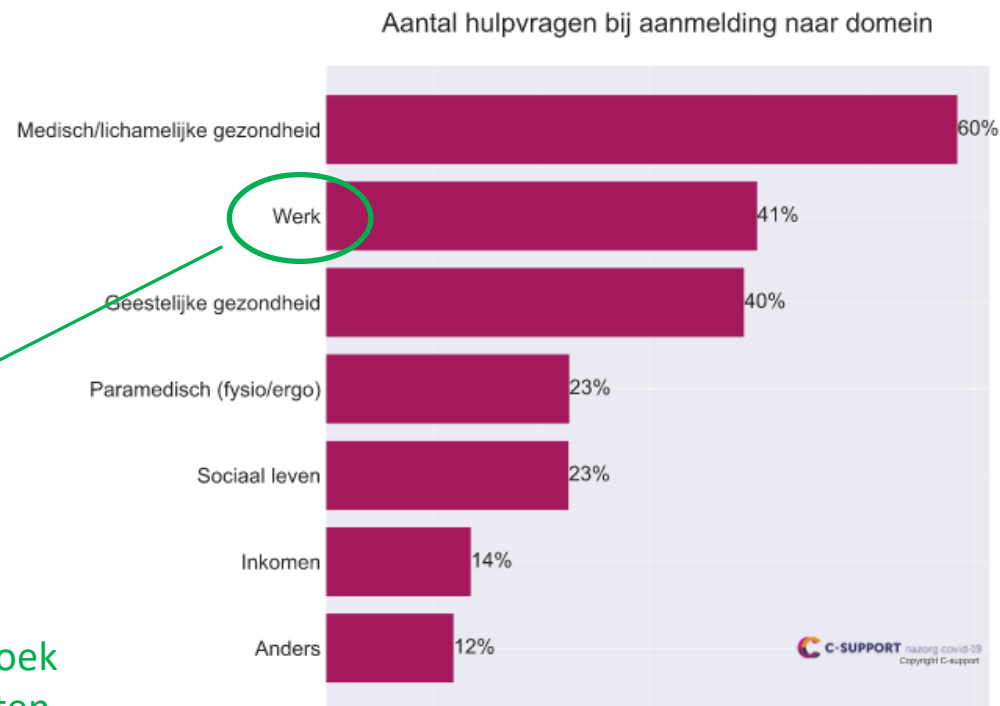

COVID-19
& WERK

Programma COVID-19 en werk: tools, facts & figures

Tamara Raaijmakers
Centrum Werk Gezondheid

Motie: extra steun en onderzoek voor werkende coronapatiënten

Programma COVID-19 en werk

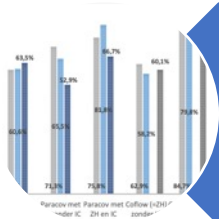
Werkhervatting en werkbehoud bij post-COVID

Voorlichting –
scholingsmaterialen

Werknemers, ZZP'ers, werkgevers,
Arbo- en zorgverleners

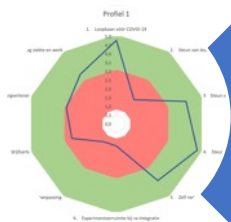
april 2021-
maart 2023

COVWORKS kwantitatief
onderzoek

Cijfers over werkproblemen
Voorspellers van werkproblemen

nov 2021-
sept 2022

COVWORKS kwalitatief
onderzoek

Factoren werkhervattingsproces
Werknemersprofielen

Tools – voorlichting & scholing

 [Luister](#)

In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen moeite met lezen, schrijven en/of rekenen.

Iemand in jouw omgeving ook?

Berekening van de maximale periode van 2 jaar (104) loondoorbetaling

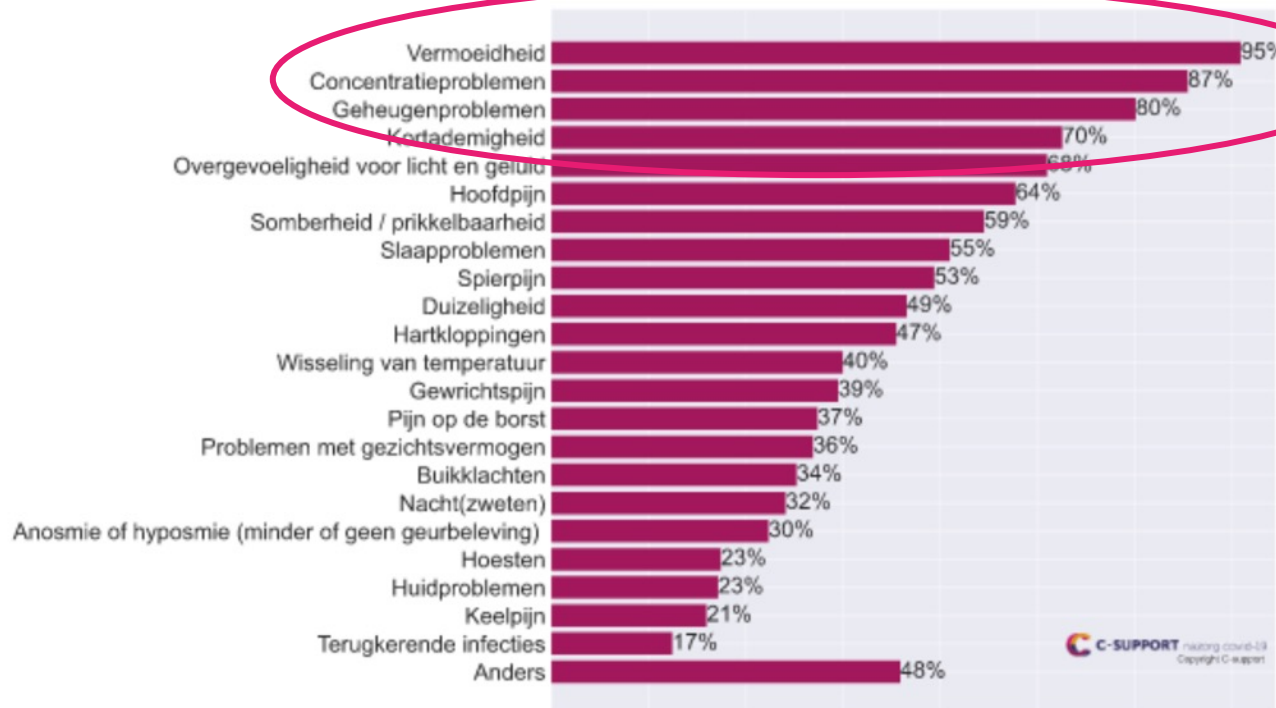
Voor het berekenen van de 104 weken loondoorbetaling geldt het volgende:

- Bent u ziek geweest en meldt u zich binnen 4 weken opnieuw ziek? Dan tellen wij de dagen van de voorgaande en de nieuwe ziekteperiode bij elkaar op voor de berekening van de 104 weken dat u loondoorbetaling kunt krijgen. Dat doen we met alle ziekteperiodes waarbij u zich binnen 4 weken opnieuw heeft ziek gemeld. Tot u de 104 weken loondoorbetaling heeft bereikt.
- Bent u ziek geweest en meldt u zich na 4 weken opnieuw ziek? Dan tellen we de dagen van de voorgaande ziekteperiode niet mee bij de berekening.

Een hele kluit...
Complexe informatie

Gevolgen voor je inkomen
En je bent ziek

Aantal klachten bij aanmelding naar type

ARTIKELN / NIEUWS / NIEUWS /

Patiënt onthoudt niets van consult arts

24 JUNI 2003

F. Kievits M.T. Adriaanse

Citeer dit artikel als: **Ned Tijdschr Geneeskd. 2003;147:1238**

OP DEZE PAGINA

[Artikelinformatie](#)

[Gerelateerde artikelen](#)

[Reacties](#)

Patiënten onthouden vrijwel niets van een gesprek met een behandelend arts. Van de informatie die wordt gegeven in de spreekkamer wordt 80 onmiddellijk vergeten. Van de 20 die wel wordt onthouden, herinneren patiënten zich de helft verkeerd. Dat blijkt uit literatuuronderzoek van neuropsycholoog Roy Kessels van de Universiteit Utrecht (UU). Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat vrijwel alle medici ervaren dat hun patiënten zich weinig van een consult herinneren (persbericht UU).

Advies van adviescommissie en panels ervaringsdeskundigen, Arbo- en zorgprofessionals:

Animaties en video's

Meer beeldend de belangrijkste informatie bieden:

- Patiënten beter geïnformeerd en beter voorbereid
- Professionals 'ontzorgen': veel hetzelfde verhaal vertellen

Komt ten goede aan:

- Proces van werk(hervatting) van patiënt
- Gesprek van patiënt met werk en professionals

Inzetbaar bij voorlichting en scholing

6 animaties

Spreektaal
Beeldend
Belangrijkste info

< 2 minuten

Inkomen bij
ziekte

Wet
poortwachter

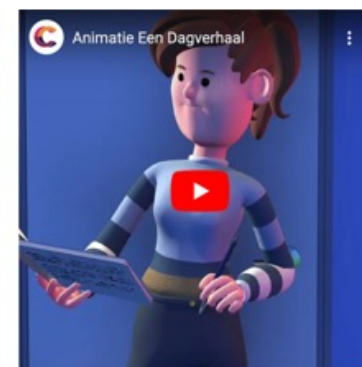
WIA

Gesprek
voorbereiden

Gesprek
bedrijfsarts

Dagverhaal

28 video's

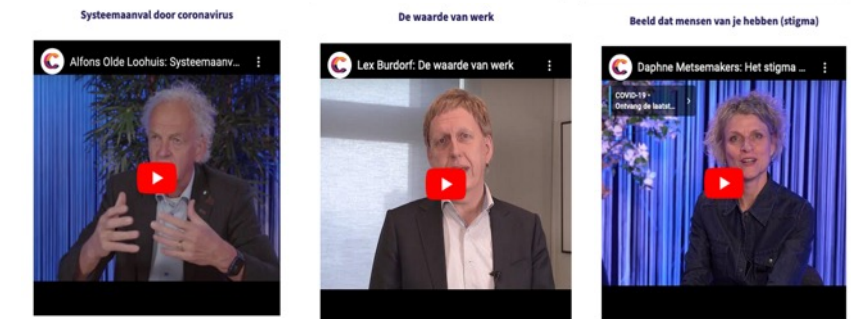
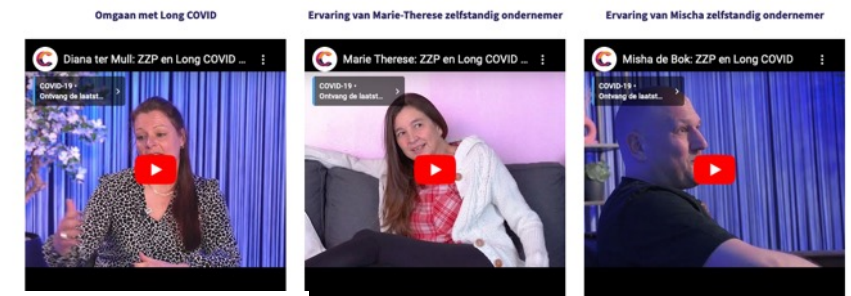
1. Wat Long COVID met je lichaam doet
2. Werk, gezondheid en sociale gevolgen
3. Werken met Long COVID
4. Werkhervatting bij Long COVID
5. Energie en herstel
6. Bedrijfsarts – wet poortwachter
7. Zelfregie bij ziekte
8. Rol van zorgverleners

Werknemers en Long COVID

ZZP-er en Long COVID

Waar te vinden?

c-support.nu

Patiënten
Professionals

werkcovid19.nl

Tools

Toolbox Werk en Long COVID

professionals

Voor (zorg) professionals hebben we een toolbox samengesteld om mensen met Long COVID te informeren over thema's die te maken hebben met werk. De toolbox bestaat uit animaties om mensen laagdrempelig te informeren. Daarnaast zijn er korte video's om bepaalde onderwerpen verder uit te diepen. Complete presentaties om te gebruiken bij online webinars en fysieke bijeenkomsten, maken de toolbox compleet.

c-support.nu

Met dank aan
Renske Bartels

Online presentaties (per thema)

1. [Long COVID \(Post COVID\)](#)
2. [Langdurige klachten en gevolgen voor werk](#)
3. [Energie management](#)
4. [Opbouw van werk](#)
5. [ZPP- ondernemers](#)
6. [Wetgeving](#)
7. [Rol zorgverleners](#)

Fysieke bijeenkomsten (per doelgroep)

1. [Arbozorgprofessionals](#)
2. [Werknemers](#)
3. [Werkgevers](#)
4. [Zorgprofessionals](#)
5. [ZPP-ondernemers](#)

Vervolgens wat facts

COVWORKS kwantitatief onderzoek

- **Cijfermatig inzicht** werkproblemen (verzuim)
 - in relatie tot ziekteproces
 - bij mensen met betaald werk met post-COVID
- **Mogelijke voorspellers** van werkverzuim door langdurige coronaklachten
- **Centrale database** post-COVID zorg, met aandacht voor werk

Op basis van vier bestaande post-COVID *zorg* onderzoeken (cohorten):

1. LongCOVID onderzoek RIVM
2. ParaCOV onderzoek IQ-Healthcare RadboudUmc
3. CO-FLOW onderzoek Erasmus-MC
4. RECoVERED onderzoek Amsterdam-UMC/GGD Amsterdam

COVWORKS kwantitatief onderzoek

Coördinatie
Harald
Miedema

Kenniscentrum Zorginnovatie Hogeschool Rotterdam:

H.S. Miedema
P.D.D.M. Roelofs
M.C. Scheper
P.G. Lemmers

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

T. van der Maaden
S.H. van Wingerden
S. de Bruijn
A.J. van Hoek

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Radboudumc

IQ-Healthcare Radboud-UMC

M. Gerards
E.H.C. Cup
I. Maassen
J. Cruisberg
T. J. Hoogeboom
P.J. van der Wees

Revalidatiegeneeskunde Erasmus-MC

L.M. Bek
M.H. Heijnenbrok-Kal
H.J.G. van den Berg-Emons

Infectieziekten Amsterdam-UMC

A. Verveen
M.D. de Jong
P. T. Nieuwkerk
G. de Bree

Infectieziekten GGD Amsterdam

E. Wynberg
M. Prins

Penvoering en coördinatie COVWORKS: Centrum Werk Gezondheid

P. Baart
T. Raaijmakers

Met steun van:

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

FACT: ernstigere COVID infectie, meer werkproblemen

Geen ziekenhuisopname
Geen paramedische zorg

10-12%
werkproblemen

Ziekenhuisopname
Paramedische zorg

50-60%
werkproblemen

Intensive Care

70-80%
werkproblemen

Groep ziek thuis met paramedische zorg net zoveel of zelfs meer **werkproblemen** dan groep mensen met ziekenhuisbehandeling (zonder IC)

Klachten nemen nauwelijks af over de tijd, voor alle drie de groepen

Zelfrapportage, 3-12 maanden na infectie

FACTS: belangrijke voorspellers van werkproblemen:

1. **Zorggebruik** tijdens en na doorgemaakte infectie
2. **Klachten:** cognitie (denken), vermoeidheid, conditie
3. **Leeftijd** (met name 31-60 jaar)

Daarnaast, minder sterk verband:

1. **Vrouwelijk geslacht:** licht verhoogd risico op werkproblemen
2. **BMI > 30** hoger risico op werkproblemen
3. **‘Werken als zelfstandige’** lager risico op werkproblemen

Dan nog de figures

COVWORKS kwalitatief onderzoek

1. **Belemmerende en bevorderende factoren** bij *proces* van werkbehoud/werkhervatting met langdurige coronaklachten
2. **Mogelijke typering** van werknemersgroepen met post-COVID

Op basis van:

- 20 gesprekken met werknemers met postcovid
- 5 interviews nazorgadviseurs C-support
- Focusgroepen werknemers, werkgevers, arbo- en zorgprofessionals (n=61)
- Literatuur

COVWORKS kwalitatief onderzoek

Ellen Offers
Paul Baart
Tamara Raaijmakers

Annemieke de Groot
Alfons Olde Loohuis
Rianne Hermanns
Diana ter Mull
Peter Tiele
Mariëlle Dispa

Betty Meerbeek
Yvonne Reijnders
Gerry Roosenboom
Nanny Smits
Gina Snoek

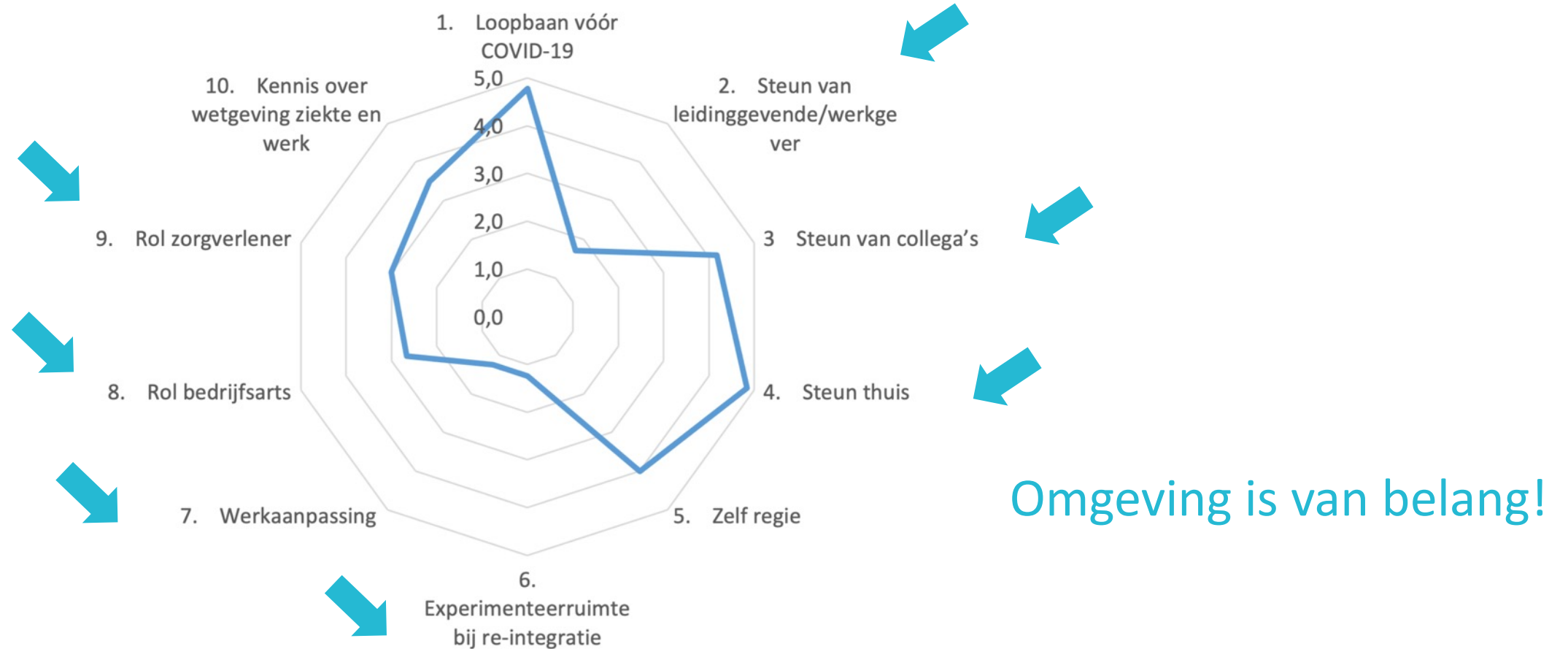
Met steun van:

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Henri Géron
Janneke Faber

10 belangrijk factoren bij werk(hervatting) post-COVID

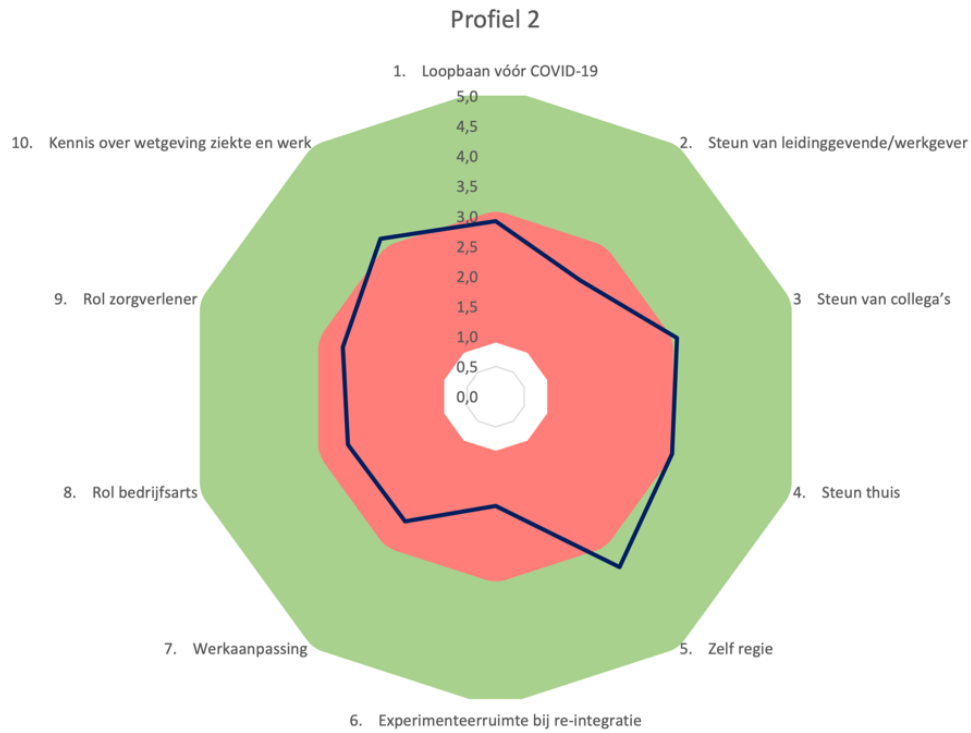

Vijf werknemersprofielen

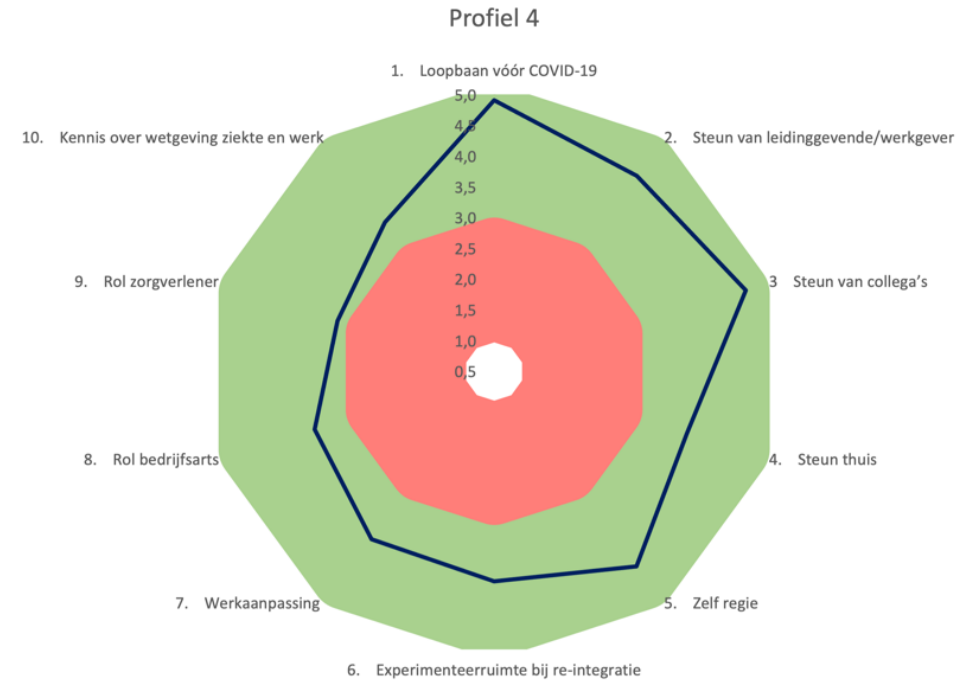
1. Baas buiten beeld
2. Er alleen voor staan
3. Doe het zelf
4. Alles staat op groen
5. Vóór corona ging het goed

Vijf werknemersprofielen

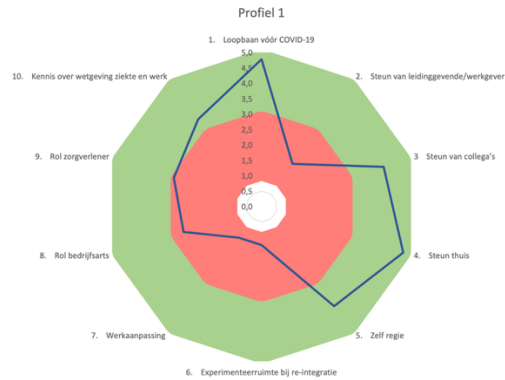
Werknemersprofiel 2 Er alleen voor staan

Werknemersprofiel 4 Alles staat op groen

Werknemersprofiel 1 Baas buiten beeld

Geen steun van leidinggevende/werkgever
Geen experimenteeruimte bij werkhervatting
Geen werkaanpassing
Weinig ondersteuning van bedrijfsarts

Goede loopbaan vóór COVID-19
Steun van collega's
Steun van thuis
Zelf regie

Score: 1=niet van toepassing, 5=zeer van toepassing
Zie volgende bladzijde voor toelichting van de factoren

Carla

Carla werkt als administratief medewerker op een universiteit. Het werk is naar haar zin, met volop uitdagingen. En goed te combineren met haar hobby's: zingen in een koor en hardlopen. Maar dat was vóór corona. Nu kampt ze met vermoeidheid en concentratieproblemen. Carla is een paar keer weer begonnen met werken, maar ook weer uitgevallen. Op dit moment werkt ze een paar uur per dag. Alleen met veel pauzes tussendoor houdt ze dat vol.

Haar collega's hebben begrip voor haar, maar de werkdruk is hoog en er is niemand die het werk van haar kan overnemen. Het werk stapelt zich op. Als ze thuiskomst heeft ze nauwelijks energie om de was te doen. Haar man doet de boodschappen en al het andere huishoudelijk werk.

Ze heeft weinig overleg met de leiding van de afdeling en ook niet altijd met dezelfde persoon. Met de bedrijfsarts heeft ze zo nu en dan contact. Ze heeft de indruk dat die denkt dat ze een schop onder haar achterwerk nodig heeft! Veel steun heeft ze daar niet aan. Er ligt geen goed plan van aanpak voor haar werkhervatting of voor aangepast werk. Ondanks dat ze hierom heeft gevraagd. Ook heeft ze geen begeleiding gekregen van een re-integratiecoach of andere deskundige vanuit het werk. Ze heeft zelf hulp gezocht van een ergotherapeut. Die heeft haar tips gegeven om haar energie over de dag te verdelen.

Vlak voordat ze corona kreeg, had ze op een nieuwe functie gesolliciteerd. Ze maakte een goede kans. Maar deze baan is naar een andere collega gegaan. Ze denkt dat haar langdurige coronaklachten een rol spelen in dit besluit. Ze weet nu niet of ze hier wil blijven werken. Wellicht moet ze ander werk gaan zoeken, met minder uren en minder verantwoordelijkheden. Financieel is dat eigenlijk niet mogelijk.

Carla maakt zich zorgen om de WIA-beoordeling die er aankomt. Ze heeft hulp bij C-support gevraagd om de gesprekken met de verzekeringsarts van UWV voor te bereiden.

Centrum Werk Gezondheid, juni 2022

Dit profiel is vanuit werknemersperspectief opgesteld. De gegevens zijn afkomstig uit onderzoeksproject COVWORKS (2021-2022), met steun van ministerie van SZW en in samenwerking met C-support www.werkcovid19.nl

Tien Onderscheidende factoren*

<p>1. Loopbaan vóór COVID-19</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitdagend werk - Werk-privé in balans - Goed loopbaanperspectief - Werk is belangrijk voor iemand - Goede sfeer - Goed contact met leidinggevende - Goede relatie met collega's - Binding met het bedrijf/het werk - Waardering voor werknemer en het werk dat iemand doet 	<p>2. Steun van leidinggevende/werkgever</p> <ul style="list-style-type: none"> - Begrip voor situatie van werknemer - Serieus nemen van langdurige coronaklachten - Werknemer kan open zijn over coronaklachten - Werkgever luistert naar (ideeën van) werknemer - Werkgever schakelt deskundige hulp in - Werkgever geeft ruimte/regie aan werknemer - Dezelfde leidinggevende of goede overdracht bij wisseling van leidinggevendens waardoor aanpak hetzelfde blijft
<p>3. Steun van collega's</p> <ul style="list-style-type: none"> - Begrip voor situatie van werknemer - Collega's houden in het werk rekening met beperkingen van werknemer - Werknemer kan open zijn over coronaklachten 	<p>4. Steun van thuis</p> <p>Partner/gezin/familie/vrienden/huisgenoten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hebben begrip voor klachten van werknemer - Bieden steun aan werknemer, zoals in het huishouden of opvang van kinderen - Tonen begrip dat door het werken geen of minder energie over is voor thuis/sociale activiteiten
<p>5. Zelf regie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werknemer onderneemt zelf stappen richting werk - Werknemer durft te zeggen wat er speelt: kaart werkproblemen en mogelijke oplossingen aan - Werknemer is open over coronaklachten - Werknemer heeft goed inzicht in eigen klachten en mogelijkheden en houdt rekening met lang herstel 	<p>6. Experimenteeruimte bij re-integratie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het werk gaat praktisch met wetgeving om: binnen de wetgeving wordt gezocht naar ruimte en een invulling van het werk die passen bij de situatie en mogelijkheden van werknemer - Werknemer heeft invloed op het proces doordat ideeën van werknemer worden meegenomen - Werknemer voelt geen druk vanuit werkgever/bedrijfsarts/HR voor snelle werkhervatting met snelle opbouw van uren - Werkgever regelt collega die het werk van werknemer kan overnemen als dat nodig is (achtervang/buddy)
<p>7. Werkaanpassing</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werk is aangepast bij wat werknemer nu kan en wil met werk - Ruimte voor inbreng van werknemer bij aanpassingen van het werk - Flexibiliteit om het werk aan te passen over de tijd 	<p>8. Rol bedrijfsarts</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heeft kennis over langdurige coronaklachten en/of is bereid zich hierin te verdiepen - Bekijkt samen met werknemer wat mogelijk is qua werk passend bij de mogelijkheden en energie van dat moment. Remt werknemer waar nodig af. - Adviseert werkgever en werknemer. - Signaleert als werkgever en of werknemer onvoldoende actie neemt rond re-integratie. - De adviezen sluiten aan bij de situatie van werknemer en zijn uitvoerbaar in de praktijk. - Stert (met toestemming van werknemer) met andere zorgverleners af voor beter inzicht in gezondheidssituatie en herstel voor het geven van advies over werkhervatting - Biedt informatie over Wet verbetering poortwachter, WIA en welke rol betrokkenen hebben - Dezelfde bedrijfsarts of goede overdracht bij wisseling van bedrijfsarts waardoor aanpak hetzelfde blijft
<p>9. Rol zorgverlener</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heeft kennis van langdurige coronaklachten en/of is bereid zich hierin te verdiepen - Geeft eerlijke verwachtingen over herstel - Geeft oefeningen die passen bij situatie en herstel van werknemer - Stemt met andere zorgverleners van werknemer af voor beter advies/begeleiding (met toestemming van werknemer) - Besteedt aandacht aan het werk van werknemer tijdens behandeling en begeleiding - Zoekt contact met bedrijfsarts voor afstemming (met toestemming van werknemer) 	<p>10. Kennis over wetgeving ziekte en werk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werknemer is bekend met wetgeving en/of informeert zichzelf over wetgeving - Werknemer heeft inzicht in wat belangrijk is vanuit wetgeving en wie welke rol speelt (inzicht in spel, spelregels en spelers) - Werknemer heeft via werk (werkgever, HR, bedrijfsarts) informatie gekregen over wetgeving

*Deze factoren komen uit kwalitatief onderzoek COVWORKS naar voren als belangrijk voor een goed werkhervattingsproces. Het gaat daarbij om het proces en niet zozeer om de uitkomst van werkhervatting: Van de 20 onderzochte werknemers met langdurige coronaklachten was vrijwel niemand nog volledig aan het werk.

Mogelijke toepassing

Werknemers:

- Eerste screening van werksituatie voor begeleiding
- Inzicht: zijn belangrijke spelers rond ondersteuning aan boord

Professionals/werkgevers:

- Samenhang tussen 10 factoren inzichtelijk maken
- Voorlichting, scholing

werkco19.nl > onderzoek artikel, 10 factoren, 5 profielen

Tot slot: iedereen in de keten is belangrijk

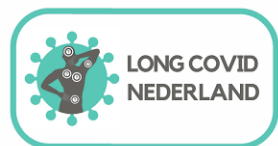
Handreikingen langdurige coronaklachten en werk

Praktische informatie voor werknemers, zelfstandig werkenden, werkgevers en zorgprofessionals gericht op werken met langdurige klachten na COVID-19

Juli 2022

www.werkcovid19.nl

En dank aan alle ervaringsdeskundigen, adviescommissie en panels!